

**„Všetky tie knihy, ktoré prečítala, jej
poskytovali taký pohľad na život, o akom
dovtedy nemala ani tušenia.“**

Roald Dahl¹

V rádiu hrajú Spice Girls a polovica triedy spieva s nimi. Tesne popri hlave mi preletí papierové lietadielko. Počujem výbuchy smiechu. Všetci ostatní majú skvelú náladu. Nikto si nevšimol, že tu sedím sama. Nikto ma neprišiel utešiť. Aj keď som v miestnosti plnej ľudí, cítim sa osamelo. Nezapadám sem. Viem, čo by som mala urobiť. Možno by som mala kamarátov, keby som sa dala dokopy a prinútila sa do úsmevu a rozhovorov s ostatnými. Ale cítim sa príliš neistá na to, aby som to skúsila. Nemám nikomu čo ponúknuť. V ničom nie som dobrá.

Držím v ruke polročné vysvedčenie a zadržiavam slzy. Jediné, čo určite nezadržiavam, je sebaľútosť. Srší zo mňa. Je jej toľko, že by sa z nej dal upliesť sveter. Som presvedčená, že už nikdy nebudem šťastná. Všetko sa pokazilo. Zajtra sa začínajú polročné prázdniny, takže by som sa mala tešiť, ale dokážem myslieť len na toto vysvedčenie. „Daisy sa veľmi snaží.“ „Daisy robí, čo môže.“ Lenže Daisy nie je taká dobrá ako jej spolužiaci. Daisy má dvojky. A občas aj trojku. Daisy v ničom nevyniká. Nie je športovo nadaná. Nie je obľúbená. Nie je štíhla. Nosí nevhodné oblečenie – v deň, keď sa v škole nemuseli nosiť uniformy, ako jediná z dievčat prišla v školských topánkach.

Na predchádzajúcej škole mi nevadilo, že nie som športovkyňa ani že nie som obľúbená. Bola som šťastná, že som tichá a bifľoška. Mala som samé jednotky, ale nepovažovala som to za nič mimoriadne. Bola to moja vec. Každý sa staral o seba. Nevadilo by mi byť ani Laurou Kerins, ktorej bratranec hral v populárnom

televíznom seriáli *EastEnders*, ale aspoň som vedela, kto som. Cítila som sa tam bezpečne. Ako poctivá žiačka som mala svoju úlohu, svoj priestor, niečo, čo ma držalo pokope.

Veľmi som sa tešila na začiatok v novej škole – na dievčenskom gymnáziu. Tam vraj všetky dievčatá budú presne také divné ako ja. Myslela som si, že sa konečne budem cítiť normálne!

Ukázalo sa však, že na gymnáziu majú všetky dievčatá samé jednotky, a pritom sa ani veľmi nesnažia. Navyše sú pekné, športovo nadané a oveľa štíhlejšie než ja. Tu som nikto. Som bezvýznamná. Som priemerná. Len sa tak potĺkam. Nikto si ma nevšima. Teraz to mám aj čierne na bielom a musím to ísť ukázať rodičom. Ako dvanásťročná s absolútnou istotou viem, že nikdy nič nedokážem.

Bludný kruh porovnávaní

Myslím si, že všetci občas snívame o tom, ako sa vrátíme v čase a porozprávame sa so svojím mladším ja. Radi by sme svojej mladšej verzii povedali, že zlomené srdce nebolí večne, že nikto na smrteľnej posteli nikdy neľutuje, koľko zjedol koláčov, a že zrejme v živote nepotrebujeme mať naraz viac ako jedno trblietavé sako. Rada by som to dvanásťročné ja pevne objala, no zároveň by som mu povedala, aby sa trochu uvoľnilo.

Tá Daisy čakala na niekoho alebo niečo, čo by jej dodalo pocit istoty. Kiežby vedela, že nepríde zvonku, ale musí na tom popracovať ona znútra. „Milá mladšia Daisy, ubezpečujem ťa, že každé dievča v tejto miestnosti sa niekedy takto cítilo alebo bude cítiť. Buď si istá, že nikto, kto je šťastný a je si istý sám sebou, by sa nikdy nikomu inému nevysmieval pre to, aké má topánky. Si niekto! A máš dvanásť rokov. Stále objavuješ, vďaka čomu si sama sebou. Ale to niečo nenájdeš tak, že sa budeš porovnávať s ostatnými, a určite to nenájdeš ani na vysvedčení.“

Vtedy som sa ako Scarlett O'Hara zaprisahala: „Nech mi je Boh svedkom, že nikdy viac nebudem hladovať!“ Počas polročných prázdnin som začala snovať plán. Vďaka diéte, cvičeniu a tvrdej práci sa budem cítiť v bezpečí. Nemyslela som si, že môžem byť najlepšia, len som sa chcela prestať cítiť ako najhoršia. Uvažovala som, že ak sa stanem prijateľnejšou, ostatní ma prijmú a ja už nikdy nepocítim neistotu.

Nikdy mi nenapadlo, že by som sa mohla stať perfekcionistkou. Nebola som dostatočne dokonalá nato, aby som ňou bola. Napriek tomu som si osvojila myšlienku, že byť menej než dokonalá je neodpuštilné. Moji rovesníci to vnímali rovnako.

Treba povedať, že sme boli privilegovaní. Naši učitelia boli v zásade láskaví, trpezliví a povzbudzujúci. Chceli, aby sme naplnili svoj potenciál, a verili, že je veľký. Ak nám niečo nešlo, pomohli nám. Ak niekto dostal trojku, nikto ho za to nezavrel do skrinky. Nepodnecovali v nás súťaživosť ani nás nevedli ku vzájomnému porovnávaniu. A predsa sme to všetci neustále robili.

Pod vplyvom stresu zo školy som si vyvinula nezdravé mechanizmy zvládania stresu. Trápila som sa s jedlom – občas som hladovala, inokedy sa prejedala a niekedy som si sama vyvolávala vracanie. Verila som, že ak budem mať menšie telo, všetko ostatné sa vyrieši samo. V pätnástich som pri behu omdlela na úpäť kopca. Takmer ma zrazilo auto. Našťastie ma vodič zbadal a včas zastavil. Odviezli ma do nemocnice. Ani vtedy mi nedošlo, že si ubližujem a že chudšie telo nič nezmení. Verila som, že s chudším telom sa budem cítiť istejšia, ale namiesto toho som sa cítila ešte väčšmi neviditeľná.

Rovnako som sa sužovala domácimi úlohami. Na predchádzajúcej škole som bola ja „tá múdra“, takže som si myslela, že ak si v novej škole zachovám svoju starú identitu, možno

konečne zapadnem. Stačí, ak budem makať ešte viac. Domáce úlohy som robila, len čo nám ich zadali, a bola som posadnutá dosahovaním a udrжанím si najlepších známkok. Nikdy som na seba nebola hrdá. Bála som sa, čo sa stane, ak na chvíľu zaváham alebo zlyhám. Málo som jedla a ešte menej spala. Bola som vyčerpaná.

Ale mala som knihy. Čítanie mi dávalo nádej, že existuje život mimo mojej strnulej rutiny. Pri čítaní som sa dokázala uvoľniť. Príbehy vo mne vyvolávali túžbu, očarovali ma a prostredníctvom nich som zažívala dobrodružstvá. Rozpálili mi predstavivosť a dali pocit, že hoci je prítomnosť náročná, v budúcnosti môže prísť nádej a zábava. A najmä, keď som čítala knihu, cítila som sa videná a pochopená. Čítanie mi prinášalo pocit istoty, po ktorom som túžila. Keď som sa stratila v knihe, nemusela som sa s nikým predbiehať ani si obhajovať svoje miesto vo svete. Ako čitateľka som mala pocit, že sa smiem túlať v predstavách niekoho iného tak dlho, ako len chcem.

Na hodinách angličtiny som sa zamilovala do poézie. Len pri nej mi vôbec nezáležalo na známkach. Čítanie T. S. Eliota či Alfreda Tennysona ma prenášalo do jasnejšieho, živšieho sveta, kde na skúškach vôbec nezáležalo. V skutočnom živote som nebola taká pekná ani obľúbená ako Amy, Kirsty či Emma, ale mohla som si nájsť množstvo imaginárnych priateľov, napríklad Cassandru Mortmain z detskej knihy Dodie Smith *I Capture the Castle* (V mojom zámku), rodinu Robinsonovcov zo série *Gemma* od Noela Streatfeilda či Oliviu Curtis z knihy *Invitation to the Waltz* (Pozvanie na valčík) od Rosamond Lehmann. V škole som si bola istá, že som to najsmutnejšie, najosamelejšie a najdivnejšie dievča. Ale doma, sama v posteli, som spod vankúša vytiahla knihu, otvorila ju a osamelosť sa rozplynula. Podľa mojich kníh existovali aj iní ľudia, ktorí cítili to isté, čo ja. Nechodili do mojej školy, ale jedného dňa by som ich mohla stretnúť.